

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO

"ŠVIESA" - LUZ

Orgão de

Comunidade Lithua-

na de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I V

SÃO PAULO. 1938, VASARIO - FEVEREIRO 5 D.

Nr. 6 (124)

SVEIKI ATVYKE, GARBINGIEJI SVEČIAI!

Pirmadienį vakarinį traukinį iš Rio de Janeiro į Norte stotį atvyko Garbingi Svečiai iš Šiaurės Amerikos: Prelatas L. M. Krušas, šv. Jurgio parapijos Čikagoje klebonas, ir kun. J. Paškauskas, Visų Sveatų parapijos klebonas.

Stotyje Svečius pasitiko gausus lietuvių būrys, spaudos, organizacijų ir konsulato atstovai. Bendruomenės choras įteikė Brazilijos rožių buketus. Paskui visi drauge nusifotografavo.

Svečiai iš kelionės labai buvo nuvargę. Mat, diena pasitaikė karšta, o vagonė besėdint ji atrodo esanti dar karštesnė. Po kuklaus priėmimo, kuris įvyko klebonijoje, Svečiai nuvažiavo į viešbutį pailsėti.

Ryto metą Jūsų bendradarbijs pasibeldė į 311 viešbučio Terminus numerį. Prasivėrė durys, ir besišypsančias Prelatas paprašė sėstis ir jaustis, kaip namie.

Norėčiau išgirsti iš Jūsų kelionės tikslą, kokių įspūdžių gavote, atvykę į Braziliją, kaip gyvena mūsų broliai dangoraižių ir dolerių krašte, kokios jie nuomonės apie mus, Brazilijos lietuvius, ir visa tai per „Šviesą“ perduoti Brazilijos lietuvių kolonijai.

Tie korespondentai yra įkyrūs ir pavojingi padarai: ką tik pasakai, jie tuojau ir rašo — juokauja Prelatas. Paprašęs sėsti, pradeda pasakoti:

Dvejopas tikslas vedė mus į Pietų Ameriką. Pirmiausia, buvome reikalingi poilsio. Mat, gale metų Amerikoje klebonai turi daug darbo su apyskaitomis, kurias labai smulkmeniškas reikia patiekti vyskupijos kurijai. Be to, kiti darbai ir rūpesčiai, kaip pastoracija, organizacijos, mokyklos per išėjus metus įvargina. Norisi kiek pailsėti. Bėgdami nuo žiurų žiemos šalį, kurie sukausto žiemos metų mūsų Čikaga kartais taip stipriai kaip ir Kauna, nutarėme su kun. Paškausku pasileisti į amžinos vasaros šalį, pirmoj eilėj—Braziliją. Į ją mus traukė šito didžiulio krašto paslaptinumas, ypač, kad daug įvairiausių pasakojimų ir pasakų kursuoja Amerikos lietuvių tarpe apie šitą valstybę, kuri savo plotu yra didesnė už mūsų didžiąją Šiaurės Ameriką.

Bet ne krašto, gamtos ir žvėrių su gyvatėmis pamatyti pirmoj eilėj mes troškome: mūsų ilgesys buvo ir yra — susitikti, susipažinti ir savom akim pamatyti, kaip šio krašto didmiesčiuose ir interiere gyvena mūsų broliai lietuviai, ir kaip jie, nauji emigrantai, kuriasi.

Jau iš pirmo žvilgsnio į Jūsų koloniją matau, kad, gal, perjuodai Brazilijos ir ypač São Paulo lietuvių gyvenimas buvo mums, amerikiečiams lietuviams, Jūsų buv. Kapeliono Suginto nupieštas. Tai labai neįgijama nuomonė apie sunkų ir skurdų Jūsų gyvenimą laikosi mūsų kolonijose ligšiol. Pav., daugelis mano, kad lietuviai čia

Prel. L. M. Krušo ir kun. J. Paškausko - sutikimas Norte stoty, S. Paulo, 31-I-1938.

gyvena sklepuos ar molio šiaip tų drėbtose lūšnose. Na, kun. Sugintas norėjo iš mūs daugiau dolerių Jūsų bažnyčiai iškaulyti... — šypsosi Prelatas, ir prideda, kad jam bus labai malonu pačiam tas gyvenimas pamatyti ir per Amerikos lietuvių spaudą bešališkai informuoti ir įsienėjusias klaidingas tevykščių lietuvių nuomones, kiek jos yra patajeytinios, atitaisyti.

Gerb. Prelatas neužsimena daugiau ir smulkiau nepasakoja apie kunigo Suginto kolektavimą. Tantai daro iš didelio kuklumo. Iš tikrųjų gi, jei kunigas Sugintas tiek surinko dolerių, kad šiandien Villa Zelinoj ant aukšto kalnelio stovi pirmieji ir vierinteliai visoj Pietų Amerikoje lietuviški Viešpaties Namai, tai tik dėka Prelato Krušo, Kun. Paškausko ir kitų gerbiamų Amerikos kunigo, kurie leido rinkti aukas, patys aukojo ir visai rėmė tą darbą.

Mat, amerikiečiams aukų rinkimui jau buvo nusibodę. Vaxiuodavo į tą dolerių šalį papirngauti kam reikia ir kam nerelkia. Tai gi, lietuvių kunigų Vienybė buvo nutarusi neleisti daugiau niekam doleriant. Tik dėka Prelato Krušo, kuris, suprasdamas reikalo svarbą,

užjausdamas suvargusius ir apleistus Brazilijos katalikus, dėjo pastangų, kaip labai įtakingas kolonijoje asmuo, ir kun. Sugintas savo tikslą pasiekė. Villa Zelinos bažnyčia yra dar vienas didelis mūsų Kolonijos Geradarių—Gerb. Prelato ir kun. Paškausko—nuopelnas, tarp daugybės kitų nuopelnų katalikų bei ir lietuvių Tautai. Tuos nuopelnus įvertino Bažnyčia, pakeldama L. M. Krušą į aukštą savo hierarchijos laipsnį; įvertino Lietuvos Valstybę, jo krūtinę papuošdama Gedimino Ordinu.

Gerb. Svečiai klausinėja apie lietuvių gyvenimą, darbą ir uždarbius. Ypač tingai domisi kolonizacijos reikalais, su kuriais yra susipažinę. Ypač prof. Pakšto planu. Bet ką Jūsų bendradarbius galėjo dėl lietuvių kolonizacijos pasakyti, jei jos, planingos ir apgalvotos, nėra, o «Grūdas», visų gerų «patriotų» ir Baltraus sunkiais akmenimis užslogintas iš baimės, kad neišdygtu...

— Kaip gyvena Amerikos lietuviai darbininkas šiuo metu? Ar krizė jau praėjus?

— O, yes, jie gyvena neblogai. Bedarbių dar yra, bet valdžia vienu ar

kitu būdu jais rūpinasi. Eilinis darbininkas uždirba dienai 4 -- 5 dolerius (76--100 milų).

Bedarbis į mėnesį gauna 55 dolerius. Už 5 kambarių butą darbininkas moka mėnesiui 25 dol. Reta sutikti šeima, kuri neturėtų savo automobilio. Kai kurios šeimos turi 2 ir 3 automobilius: tėvas sau, vaikai — sau.

Krizė surijo daugelio Amerikos lietuvių santaupas. Dabar vėl ima jė atkusti.

— Kaip su lietuvių Amerikos lietuviuose?

— Nutautėja. Kur lietuvių yra gerai organizuoti, turi bažnyčias o prie jų ir mokyklas, pavojaus didelio nėra. Antra ir trečia kartos dar kalba lietuviškai. Šiuo metu mes ne tiek kreipiamės dėmesio į pačią kalbą, kiek į lietuviškos dvasios palaikymą kad lietuviai, nors angliškai kalbėdamas, galvotų ir jaustų lietuviškai. Antai, ariai kalba visi angliškai, o betgi nereik geresnių patriotų, kaip jie. To ir mes siekiame.

Amerikoje lietuvių šiandien palaiko tik bažnyčia: parapijinės mokyklos, savos pamaldos, spauda iš dalies. Pav., seserys vienuolės tokiam Vater-

(Tęsinys 6-tam puslapy.)

50.000 ITALU KARIUOMENŲ ISPANIJOJ

Iš LONDONO pranešama, kad sužinota iš gerai patirtų šaltinių, jog Mussolini turi jau parengęs 50.000 žmonių armiją, kuri yra labai gerai ginkluota moderniais ginklais, ir kuri dar šį mėnesį bus pasiųsta Ispanijon kariuoti su vyriausybiniškai. Iš to matosi, kad Mussolini pasiryžęs nebeužleisti ir remti generolą Franką iki galutinio laimėjimo. Ir iš tikro, jei Ispanijos karą laimėtų vyriausybiniškai, kurios remia Prancūzija ir Sovietų Rusija, tai Italija būtų perblokuota, jos prestižas nusmuktų ne tik užsienyje, bet ir patys italai kreivai pradėtų žiūrėti į savo «duce». Dėl to dabar padėtis reikia taip tvarkyti, kad neukenėtų Italiskas fašizmas

Mūšiai Ispanijoje pagyvejo

Pereitą savaitę Ispanijoje mūšiai ėjo kiek didesni prie Teruel. Bet šią savaitę eina smarkūs mūšiai visu rytiniu frontu nuo Teruel iki Jaca. Laimėjimų balansas yra abiejuose pusėse vienodas. Nacionalistai Teruel miesto dar neatsiėmė, bet vistiek vilties nepraranda jį atsiimti.

Sudaryta nacionalistų vyriausybė

Generolas Frankas sudarė nacionalistinę Ispanijos vyriausybę ir dabar jau bus dvi Ispanijos vyriausybės, viena Barcelonoje — tai kairiųjų, antra — Burgos mieste — tai nacionalistų. Pačiam ministrų kabinetui vadovauja

patys generolas Frankas, jis, be to, dar yra vyriausių kariuomenės pajėgų vadas. Generolas Queipo de Llano, kuris visą karą laiką iš Ispanijos Sevilijos miesto «kariavo» per radio, kasdieną darydamas sensacingus pranešimus apie karo eigą, nepaskirtas jokių ministerių ir vasario 1 dieną viešai per radio atsisakė nuo propagandos per radio pareigų. Generolas Frankas dabar tikisi, kad jo vyriausybę pripažins kitos valstybės.

NUSKANDINTAS ANGLŲ LAIVAS

Šiomis dienomis Viduržemio jūroje tapo nuskandintas Anglijos laivas. Jį nuskandino jūrų piratai. Dėl šio laivo Anglija kelia didelį triukšmą. Vokietija aiškina, kad šitą laivą nuskandino vyriausybiniškai.

TAUTU SAJUNGA IR KINU — JAPONU KARAS

Tautų Sąjungos posėdyje buvo svarstomas kinų—japonų konfliktas ir klausimas suteikti pagalbą Kinijai kovoti prieš užpuolikus japonus. Tautų Sąjunga pasisakė už pagalbą ir pasmerkė Japoniją, kaip užpuoliką.

EGYPTO PARLAMENTAS PALEISTAS

Egypto karalius paleido parlamentą. Šitoks karalius žygis labai nepalankiai buvo sutiktas. Parlamentas paleistas dėl to, kad vyriausybė negalėjo gauti iš jo pasitikėjimo.

Kardinolas Verdier už žmogaus teisės

Paryžiaus arkivyskupas kardinolas Verdier «Ambassadeurs» salėje skaitė paskaitą tema «Bažnyčia ir tikybos laisvė dabar».

«Bažnyčia yra lojali kiekvienai valdžiai, — kalbėjo kardinolas, — tačiau, jei valdžia pripažįsta žmogaus asmenybę ir jo laisvę. Bažnyčia atmetu visas doktrinas, kurios nepripažįsta pagrindinių žmogaus teisių. Per 2.000 metų Bažnyčia bendradarbiavo su visokiais režimais: įvairių formų monarchijomis, imperijomis ir demokratijomis ir totalitariniais režimais. Tačiau Bažnyčia nė vienam iš tų režimų nepripažino teisės paneigti žmogaus teises.

Dabar kai kur elementariai žmogaus teisių principai mėginama užnūri. Žmogaus asmenybės principas mėginama pakeisti dieviškais ir kultais, kuriems aukojamas žmogus. Prancūzijos pareiga — pildyti savo istorinę misiją: būti taisybės sąaugotoja. Prancūzija dar kartą turi parodyti pasauliui, kad moko ir moka gerbti žmogaus teises ir jo laisvę».

Baigdamas kalbą, kardinolas griežtai pasisakė prieš religijos persekiojimą nacionaliniais ir nacionalsocialistiniais sumetimais ir griežtai pasmerkė rasizmą ir komunizmą.

Likviduota kominternė lenkų sekcija

Lenkų spauda rašo, kad Maskvoje likviduota lenkų komunistų partijos kominternė sekcija. Visi sekcijos nariai ir daug lenkų komunistų suklikti į kalėjimus. Lenkų komunistų žymiausias veikėjas Gempelis ir Lenskis esą sušaudyti. Jie buvo apkaltinti šnipinėjimu ir tockizmu. «S.» ta proga pažymi, kad į rinkimus nebuvę išstatytas nė vienas kandidatas lenkas.

Lietuvos Seimas svarstė naują konstituciją

Sausio 31 d. nepaprastoj seimo sesijoj buvo svarstoma nauja Lietuvos Konstitucija. Konstitucija kalba apie «vado pradą, susiaurintą bažnyčios teise ir tam tikraose atsitikimuose net civiliniai valdžiai turi teise kontroliuoti bažnyčios reikalus. Be to, klerikai bus imami į kariuomenę, ko iki šiol nebuvu. Naują Lietuvos Konstitucija panašį į fašistiską Italijos ir naocišką Vokietijos Konstituciją.

Suduzo italu transatlantinis lėktuvas

Italijos hidroplanas, kuriuo važiuvo garsus italu lakūnas Stoppani, sugedus motorui, krito netoli Brazilijos ir suduzo. Zuvo visi važiuoję lakūnai, tik vienas Stoppani esą išliko gyvas.

Italijos ginklų fabrike didelė katastrofa

Sausio 29 d. Italijoje, Segni miesto ginklų ir sprogstamos medžiagos fabrike įvyko didelė nelaimė — eksplozija, ir užmušė daugybę žmonių. Apakalčiuo jama, kad užmuštų siekia daugiau 100, o sužalutų — 1000 darbininkų. Nuostolijai medžiaginiai taip pat labai dideli. Tai didžiausia Italijoje katastrofa, kokia tik kada yra buvusi.

— LENKIJOJ meikos suėdė vėliną šeimą. Jos bis išbėgusios iš Bialoviežo girtos kurioj dėl užpuostymo neberanda malsto.

— ARGENTINOS Vyriausybė pasiuntė Madrido vargšams 1012 dėžių konservuotos mėsos.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Svarstomas naujos konstitucijos projektas Lietuvoje

Naujoj konstitucijoj daugelis pagrindinių dalykų pasilieka nekeisti; kai kurie paragrafai kitaip formuluoti, pvz., «Lietovis kuria šeimą Lietuvos tautos laimėjimams ir remiamas», «Mortinystė gerbtama, saugoma ir globojama». VALSTYBĖS PREZIDENTAS TRIS KARTUS ISRINKTAS IR VADOVAVES 20 METU — lieka tose pareigose ligi gyvos galvos; įstatymai ir tarptautinės sutartys derinami su konstitucija.

Metrikai daromi valstybės organų įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka. Tikintieji šiuos aktus gali daryti pas savo dyasininkus ir jie neverčiami kartoti kitur. Vertinamas religinis pradas žmogaus gyvenime, pripažįstamos esamos Lietuvoje tikybos, tikybos padėtis valstybėje nustatoma susitarimu arba įstatymu. Vienuolynai, kiek jų veikla pasireiškia tikybos mokslo skelbimu ir tikyb'niomis apeigomis bei mal-

domis, gali veikti laisvai. Tikyba mokyklose dėstoma, apie privalomą tikybos dėstymą nekalbama.

Konstitucijos projekte kiek mažiau kalbama apie žodžio spaudos ir susirinkimų laisvę. Be to, neminimas senoj konstitucijoj buvęs paragrafas, kuriuo ketėjant konstituciją 50.000 pilnateisių piliečių gali pareikalauti atiduoti tautos balsavimui spręst konstitucijos keitimą.

Lietuvos lakūnai dalyvaus Londone lenktnėse

Londono apylinkėse jau kuris laikas ruošiamos tradicinės lėktuvų lenktnės, kuriose dalyvauja daugelio tautų lakūnai. Šias metais jos bus birželio 4—8 d. Lenktnių organizavimo vadovas Tocker prislutė kvietimą ir Lietuvos Aero Klubui. Jis rašo, kad, skaitydami su Lietuvos aviacijos aukštai laimėjimais, lenktnėse rezervuoja vietą ir mūsų lakūnams.

TIKRAI LIETUVISKAS DARBAS

Vienas Alytaus įstaigos viršininkui sveikintautis rangovas įbruko į kšienę 500 litų kyšį. Tas viršininkas tuo jau iškvietė policiją ir kyšio davėją suareštavo. Netrukus teismas sprendė bylą ir sveikintautį, kyšio davėją, nubaudė trimis mėnesiais kalėjimo sąlyginai. 500 litų įnešė į valstybės iždą. Šiuo įvykiu Alytaus kyšininkams suduotas mirtinas smūgis.

SAVIZUDE ISGELBĖJO BROLIO KRAUJU

Šiomis dienomis į V. D. Un-to chirurginę kliniką atvežta dar gyva viena savižudė, kuriai jau per daug

kraujo buvo nutekėję. Kadangi naktį greitomis nebuvu galima surasti žmogų, kuris jurėtų tokios pat grupės kraują, kuris kaip tik kas retai pasitaiko, tiko Kraujo perleidimui atlikti gyd. K. Pautienius, ir savižudė tapo išgelbėta.

SKERSDAMAS MEITELI PASTARASIS PASKERDE SKERDEJA

Gruodžio 11 d. Mėsmedžio km, Šiaulių v., gyventojas ūkininkas Pr. Braziulis rengė skersti meitelių. Jo žmona ragino pasikviesti sau pagelbininką iš to paties katno. Pagai esant, pastarasis neėjo kviesiti, nes nekarta vienas paskersdavo. Pakorę meitelių ant striukų, kaire ranka uždėjo apynasrį ant snukto, o dešine ranka meitelių durė. Pirmas smūgis nepasisekė, tai durė antrą kartą. Po antro dūrimo peilį ištraukė ir jį laikė mėnenimis į save. Tuo laiku meitėlis paskutiniom kojom smarkiai spyrė ir pataikė per ranką, kurioj buvo peilis. Visas peilis suėjo skerdėjui į vidurius, ir už 15 minučių jis pasikankiaęs mirė.

— Kun. Būgenis dabar yra Kauno Miesto ligoninės kapelionas.

IS AUTOBUSU MIESTAMS GAUS 3 MILIJONUS

1938 m. pradžioje miesto s-bė perims Petrašiūnų ir Maisto autobusų linijas. Iš pirmosios numato gauti 57.500 Lt. o iš antrosios — 73.500 Lt. Iš visų autobusų linijų pajamų numatoma beveik 3 mil. litų.

KIEK MIESTAS SKIRIA VIESIESIEMS DARBAMS

K. M. S-bė Neris krantinų viešiesiems darbams 1938 m. skiria 40700 Lt, iš jų darbininkams 30.700 Lt. Šie tonos alėjai Panemunėje tvarkyti 17.900 Lt., Nemuno krantinėms — 225.000 Lt, ūžuolynui tvarkyti — 71.000 Lt, Raginės g-vei tvarkyti — 47.400 Lt, Linkmadvario g-vei — 11.900 Lt.

— Klaipėdos medžio sindikato priežiūra tarybos pirmininkas vicem. Skaisgiris ir sindikato direktorius A. Vasilauskas medžio prekybos reikalais išvažiuo į Rusiją.

— Utenos ligoninės chirurginio sk. vedėju skiriamas gyd. K. Pautienius.

DĖL VILNIEČIU PERSEKIOJIMU KREIPŠIS Į VISO PASAULIO MOTERIS

Gruodžio 18 d. Jubiliejinio Lietuvos Moterų suvažiavimo dalyvės savo paskutiniame posėdyje vienu balsu priėmė rezoliuciją prieš lenkų žiaurumus, daromus lietuviams okupuotam krašte, ir pavedė organizaciniam komitetui: kreiptis į viso pasaulio moteris, kad ir kitų kraštų moterys protestuotų prieš tokius barbariškus lenkų vyriausybės darbus ir apeliuoti ypatingai į Lenkijos moteris, į jų moteriškąjį ir giliai širdiškumą, kad jos netoleruotų tos žiaurios priespaudos, kuri daroma Vilniaus lietuviams, ir reikiamai paveiktų savo vyriausybę.

Lenkai apie santykius su Lietuva

Varšuvos spauda pranešė, kad tarp Lenkijos ir Lietuvos einančios tiesioginės derybos. Tačiau Lenkų Vyriausybė demontavo šią žinią, pareikšdama, kad tokios derybų negali būti šiuo momentu kada Lietuvoj pradėta smarkiai spauti lenkus.

Žydų protestas Lietuvoje

Telegrafo pranešimu Kauno žydai pakėlė aliamą dėl importuotų iš Palestinos apelsinų. Dienraštis «Wort» pasakė, kad pačių žydų importuoti ir didžiumoj jų sunaudoti apelsinai paeina iš arabų sodų. Saukiami visi žydai protestuoti prieš tokį apelsinų importą, ypač kad žydų sodų apelsinai esą daug skanesni.

Et, lietuviai, būkit ramūs — Eina naujos telegramos: «Sviesa» tais pačiais keliais Kurijais ėjo — toliau eis!

PAUL CUODERC

VISATOS RIBOS

(Tęsa iš 5 Nr.)

Normali žmogaus akis, galėdama matyti žvaigždes iki šeštojo dydžio imtinai*, mato apie 2.500 žvaigždžių. Labai palankioms sąlygoms esant, galima įžūrėti net iki 5.000.

Tačiau su pagalba žiūrono jų galima pamatyti žymiai daugiau, priklausomai nuo objektyvo dydžio. Iš kitos pusės, fotografinė plokštelė sugeba užfiksuoti net ir mažuosius tolinių erdvių gyventojus: užtenka ilgesnį laiką palaikyti jautrų fotografinės plokštelės sluoksnį, kad ir labai silpna šviesos spindulių koncentracija joje atžymėtų šviesų tašką—žvaigždę, kurią akies retina jau nebegali pajusti. Fotografijos plokštelė yra lyg koks šviesos spindulių akumuliatorius, tuo tarpu, kaip žmogaus akies retina tu savybių neturi. Kartais reikia net 20 val. kad žvaigždę būtų galima plokštelėje užfiksuoti. Šiandien jau galima fotografuoti žvaigždes net iki 21 dydžio.

* * *

Tokiu būdu atastos ir ištirtos žvaigždės davė pagrindo sudaryti nepaprastą problemas.

Matėme, kad 4 arba 5 šviesmečių atstumo skiria dangaus kūnus nuo vienas kito. Nustatyta, kad tie dangaus kūnai yra visiškai nepriklausomi nuo savo kaimynų. Artimiausiose nuo mūsų dangaus erdvėse žvaigždės yra gana vienodai pakirstytos.

Ar taip yra iki begalybės? O gal visos pažintosios žvaigždės sudaro tik dalį milžiniškos kosmo struktūros? Tai yra pagrindiniai klausimai, į kuriuos stengėsi atsakyti dangaus stebėjimo mokslas.

Anglų mokslininkas Vilimas Heršelis labai daug pasitaravo išaiškinti

*) Žmogaus akis mato žvaigždes nevienodo šviesumo. Bet iš to nereikia daryti išvados, kad tos žvaigždės kurios atrodo šviesiausios yra ir didžiausios. Labai dažnai pirmojo dydžio žvaigždė dėl nepaprastai didelio atstumo mums atrodo visai silpnai šviečian tį ir mažai.

mas Paukščių Kelio esmę, kuris atrodo kaip kokia netaisyklinga juosta išsi tiesusį daugaus erdvėse. Apie jį jau gilioje senovėje buvo kuriamos legendos, kurios labai paprastai ir iš poetinės pusės aiškino jo esmę.

Iš pažūros jis atrodo lyg koks kosminis miglynas, bet jau Demokritas savo intuicija nujautė jo tikrąją prigimtį: kad tai yra daugelio, atskirai neįžūrimų, žvaigždžių šviesa.

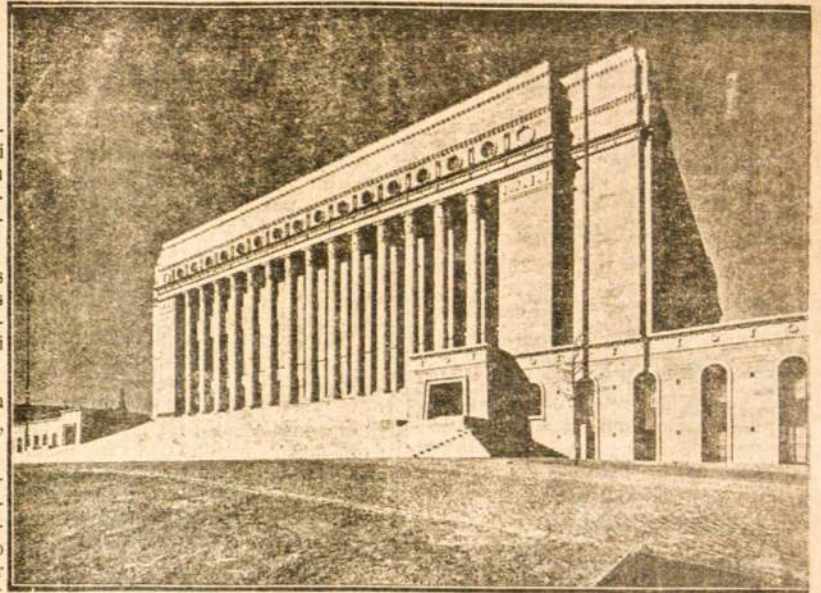
1610 m. Galilejus, primityvišku teleskopu stebėdamas Paukščių Kelią, pastebėjo jame milijardus šviesulių.

Paprasta akimi matomos didesnės žvaigždės dangaus skliaute išdėstytos gana vienodai: niekur nematyti didesnių žvaigždžių susibūrimų. Bet taip nebus, jeigu stebėsime silpnesniausias ir mažesniausias žvaigždes. Čia kaip tik žvaigždžių koncentracija aiškiai pastebima, o ypač ryški Paukščių Kelyje.

Svarbiausias Heršelio darbų tikslas buvo parodyti progresyvių rėšį žvaigždžių koncentracijos su jų didumu: didžiausios koncentracijos pastebėtos tarp mažiausių žvaigždžių. Paukščių Kelyje 20-tojo dydžio žvaigždžių pri-skaitoma 100 kartų daugiau, nekaip ki-toje dangaus vietoje, tokiaime pat plote

Paukščių kelias nėra tai nei juosta, nei žiedas, kaip jį mums atrodo.

Tai yra milžiniškas, suploto disko formos, žvaigždžių sambūris, kurio ribose randasi saulė su visomis, mums matomomis, žvaigždėmis. Mes šį diską stebime iš vidaus: žiūrėdami į labiausiai nutolusį šio disko kraštą, mes matome daugiau žvaigždžių, bet dėl didelio atstumo šių žvaigždžių šviesa yra silpna ir susilieja, mes tai identifikuojame su «Paukščių keliu». Jeigu mes stebime kuria nors kita kryptimi, kur žvaigždės nėra perspektyvoje, mes matome jas atskirai juodame erdvių dugue. Disko išilginio pjūvio kryptimi, mes matome žvaigždžių sluoksnį 20 — 40 kartų storesnį, kurio mūsų akis nebegali pėrskrostiti. Ši didžiulė žvaigždžių sistema mokslė vadinama Galaxias, o Paukščių kelias yra tik silueta. Saulės sistema yra šio sambūrio tik tolima provincija.

DANIJA. HELSINGFORS MINISTERIU KABINETO RUMAI.

Galaxias diametras siekia 100.000 šviesmečių. Centrinis šios sistemos disko iškilmas sudaro 1/6 diametro dalį arba 15.000 šviesmečių. Toliau nuo centro diskas gana žymiai plonesnis ir svyruoja tarp 3.000 ir 6.000 šviesmečių. Saulė yra nutolusi nuo šios sistemos centro per 23 spindulio t. y. per 30.000 šviesos metų, arba kitaip sakant, ji randasi 2 kartu arčiau prie disko pakraščio negu prie centro. Tos sistemos masė yra apie 165 milijonus kartų didesnė už saulės masę. Žvaigždžių šoje pasaulio sauloje yra apie milijonas. Bet čia skaitomos tik nuo pirmojo iki 21-ojo dydžio. Ateityje tobalesniais teleskopais jų bus prikaityta dar daugiau. Skaiciavimo būdų priejta išvados, kad jų turėtų būti apie 40 milijonų. Bet gali būti, kad nematomų žvaigždžių skaičius yra dar didesnis, negu manoma, tik paaiškės ateityje.

Galaxias sistemos dydžiai yra toki milžiniški, kad prašoka mūsų įsivaizdavimo ribas.

Kad susidaryti pilnesnį Galaxias vaizda reikia griebtis palyginimo. Įsivaizduokime, kad saulė yra tik žvini-

nio šrato dydžio, kurio diametras 1 mm. Tuomet kitos žvaigždės bus didesni ar mažesni rutulėliai netolų vienas nuo kito per kelias dešimtis kilometrų ir kiekviename erdvės kubo, kurio kraštinė 50 km. bus po vieną rutulėlį.

(Bus daugiau.)

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkit didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

"LEGIONARIO"

Jis yra sąvaltinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio.

Metams Prenumerato kaina 15\$000 Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceição, 59, Caxia Postal 3471. Telephone 5-1536.

Lietuviai katalikai norintieji užsisakyti per «Šviesos» redakciją gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

W. V. KRÉVÉ.

Burtininkas

Pasaka.

(Tęsa 3 iš Nr.)

Praturtėjo žmogelis ir gyveno dabar, kaip koks ponas. Nedirbo, nevargo, tik gėrė ir gardžiai valgė, nes žmonės nelaimėn pakliuvę, nešė jam, ką tik turėjo geriausio.

Gyveno tame krašte galingas karalius. Kai jo tėvas mirė, jis paliko jam didelę valstybę, stiprią kariuomenę, pilną išdindę pinigų ir stebuklingą aukso žiedą. Mirdamas jis įsakė sūnui nešioti tą žiedą visuomet ant piršto ir nieknomet jo nenuimti.

— Atmink, sūneli, — kalbėjo jara tėvas mirdamas: — kol tą žiedą turėsi, jokių nelaimių nei tu, nei tavo valstybė nepatirs. Didelė šitame žiede galybė. Kol jis ant piršto, priešai tau bausis. Kad jie dešimtį kartų būtų galingesni, negu tu, vistiek juos nugalėsi. Bet jei nustos kada nors šito žiedo, tave aplėis laimė, ir nustos turtų ir savo valstybės.

Kaip savy akies lėlelę dabojo karalius žiedą ir niekadės nenuimdavo jo nuo piršto.

Vieną tvankią vasaros dieną panorėjo karalius jūroje pasimaudyti. Nusirengęs jis jau buvo beinais vandenin, bet pagalvojo, kad jam besimaudant žiedas gali netikėtai nukristi nuo piršto ir žūti gilumoje. Karalius nusiėmė

žiedą nuo piršto ir paltko pakrašteje. Išsimaudęs apsirėngė ir nuėjo savo dvaran, o žiedą ir pamiršo. Prisiminė tik namo parėjęs. Tuojau, niekam nieko nesakydamas, nei ištikimiausiais tarnais nepasitikėdamas, grįžo atgal į ten žiedo neberado. Nusimaisė didžiai karalius ir liepė visiems žiedo ieškoti, bet niekas surasti jo nesurado.

Ilgą aimanavo karalius, kad žiedo nustojo. Didžiausius turtus pažadėjo tam, kas suras ir suradęs jam atneš žiedą, ir žynius ir burtininkus klausė, niekas jam nieko pasakyti negalėjo. Sužinojo pagaliau karalius apie mūsų žmogelį, kad jis moka visa atspėti, mo ka nurodyti, kur randasi dingusis dalktas. Nusuntė karalius į jį tarus, kad jis tuojau atvyktų ir pasakytų jam, kur dingo žiedas. Nusigando žmogelis, kai atvykę karaliaus tarnai papasakojo, kokiam reikalui karalius jį šaukia, — Ar taip turiu mirti, ar taip turiu mirti, — mano sau žmogelis. — Kur aš tą žiedą surasiu, jei surasti jo negalėju didžiausį žynių ir galvodinai. Reikia pratęsti laikas, gal tuomet žiedas patsai suras.

Ir nerodydamas atsakė žmogelis karalius pasiuntiniams:

— Vyksiu į karalių tik tuomet, kai atsiūs man karietą, kurioje jis patsai važinėja.

Pasiuntiniai ėmė aiškinti jam, kad tai negalimas dalktas, kad apie tai jie net pranešti neįdris karaliui. Niekadės dar nebuvo, kad kas išdrįstų karaliaus nepaklausyti ir dargi statyti jam reikalavimus.

— Niekas nediršo, o aš drįstu, — atsakė jiems žmogelis. O kai pasiuntiniai prigrasė jam, kad jį prievarta priversią nuvykti į karalių, jis atsakė:

— Pamėginkite tikrai. Nė vienas jūsų namo gyvas nesugrįš.

Pagalvojo pasiuntiniai ir pabijojo prievartos panaudoti. Toks didelis raganius, kur net karaliaus nebijo visa gali, ką panori. Geriau jo neliesi, kad nelaimės išvengus.

Pagrįžo karaliaus pasiuntiniai nieko nepesė, ir papasakojo, ką reikalavo burtininkas.

— Gerai, — tarė karalius: — pasiųskite jam karietą, kurioje aš važinėju. Bet jei nepanorės dabar atvykti, nukirskitė jam galy ir atvežkite čion.

Nuvyko vėl pasiuntiniai jau dabar su karaliaus karieta, kaip kad burtininkas reikalavo, ir pranešė jam, ką liepė karalius. Mato mūsų žmogelis, kad su karalium menki juokai, atsisėdo ir nuvėžavo.

Kai tik atvažiavo į karaliaus rūmus, tuojau nuvedė jį pas karalių.

— Tu manai, kad esi toks didelis burtininkas ir su karalium lygus. Tik tokioje nori karietoje važinėti, kurioje aš važinėju. Aš tavo reikalavimą patenkinau ir tau garbę didelę suteikiau, o dabar tu mano turi reikalavimą patenkinti: turi surasti mano žiedą. Prastiems burtininkams aš žadėdavau dideles dovanas, o kai jie nesurasdavo, ramiai atleisdavau juos namo. Bet su tavim, kurs esi su karaliais lygus, visų burtininkų karalius, taip pasielgti aš negaliu. Jie surasi mano žiedą, gausi

tiek turtų, jog būsi su manim lygus, bet jei nesurasi, kaip kad kiti nesurado, liepsiu nukirsti galy.

— Šviesiausias karaliau, surasti tavo žiedą nesunku, bet turi man duoti tris dienas laiko.

— Gerai, — atsakė karalius: duodu tau tris dienas laiko. O kad tu nepabėgtai, mane apgavęs gyvensi po priežiūra mano rūmuose.

Ir liepė jį nuvesti į aukščiausią bokštą ir ten uždaryti.

Ėmė ten žmogelis melstis, nes žinojo, kad jis tūdo nieku būdu surasti negalės, net nenumano, kaip ir kur jis ieškoti. Meldžiasi visą dieną iki vakaro, o visi karaliaus rūmuose mano, kad jisai buria, ten vienas kambary sėdėdamas.

Kai sutemo, vienas tarnų, kurie buvo karaliaus žiedą senai radę, bet paslėpė, sako:

— Eisiu pamatysiu, ką šis raganius ten daro? Ar nrgresia tik mumi pavojus.

Antras tik nusijuokė.

— Tiek garsių žynių ir nė vienas neatspėjo. Neatspės ir šitas, — sako trečiasis.

— Gal ir neatspės, — atsakė pirmasis: — bet vis geriau pasiteirauti, ką jis ten daro.

O tuo metu mūsų žmogelis meldėsi, ruošdamasis mirti, nes žinojo, kad surasti žiedą jis negali. Besimeldamas girdi, kad kažkas įėjo kitan kambarin, atsargiai priejo prie durų ir, tur būti, žiūrėjo per raktą skylėlę. Mūsų žmogel-

(Tęsa 4 puslapy.)

Telefonas - stebūklingas XIX amžiaus išradimas

Telefonas veikia visai panašiai kaip žmogaus ausis. Iš tikrųjų, mūsų ausis buvo pirminis telefonas, visai panašus į elektros telefoną.

Zmogus girdi tomet, kaip jo ausies būgnelio plėvelė virpa. Plėvelė judina ne rankų, bet garso bangų energiją. Kaa nors kalbant, mažutės oro dalelės - molekulės pradeda virpėti. Jos veikia žmogaus ausies būgnelį, kuris pradeda taip pat vibruoti. Kad garsas galėtų pakankamu garsumu girdėti, užtenka, kad būgnelis virpėtų mažesne, nekai žmogaus plaukas storumo amplitūde (t. y. 1.000 colio dalimi).

Už ausies plėvelės yra mažučiai klausomieji kaulėliai ir ausies kameros, pripildytos tam tikro skysčio, kurie, plėvelė virpant, yra erzunami. Vydajinėje ausies dalyje, kaip dabar mokslineiškai mato, tie virpėjimai paverčiami elektros impulsais, kurie nervais pasiekia mūsų smegenis.

Telefonas, įgalinamas vienu asmeniu veikti kito asmens ausies būgnelį, esantį dideliame atstume, sudarytas panašiu būdu. Telefono aparatas - tai elektrinė ausis. Mes girdime garsus, persiunčiamus elektros impulsais vieliomis taip kaip nervais.

Mūsų balso sujungtos oro molekulės virpina ploną ir jautrią mikrofono plokštelę, kuri juda taip, kaip ir mūsų ausies būgnelio plėvelė. Už tos plokštelės randasi mažutė kamera, pripildyta smulkių anglies grūdėlių, kuriais teka elektros srovė. Kuomet plokštelė įsilenkia į dėželės vidų, daugiau suspaudžia anglies grūdėlius ir per juos teka stipresnė elektros srovė. Jeigu plokštelė išsilenkia į priešingą, t. y. išorinę pusę, spaudimas į anglies grūdėlius sumažėja, tarp jų pasidaro didesnis oro tarpas ir elektros srovė taip pat sumažėja. Taip elektros srovė tai stiprėja, tai silpnėja, pagal plokštelės virpėjimus. Palsuojanti elektros srovė tam tikruose aparatuose tūkstančius kartų sustiprinama. Taip garso energija.

Elektros srovė anteka vieliomis į kitą linijos galą, į priimtuvą. Priimtavas yra lyg ir elektrinė burna, kurios pagalba elektros srovės svyravimai vėl paverčiami garsais. Priimtovo svarbiausioji dalis yra elektromagnetas. Srovė, pasiekusi priimtuvą turi pereiti per vielą, kuria daug kartų apvyniotas elektromagnetas. Magneto pritraukiamoji galia arba jėga paremia ir keičiasi nuo elektros srovės pasikeitimo apvijose, ant elektromagneto pritvirtina geležinė plokštelė. Einant per elektromagneto apviją stipresnei elektros sro

vei, jis didesne jėga traukia į save geležies plokštelę ir plokštelė įsilenkia elektromagneto pusėn, o srovei susilpnėjus - plokštelė atsiliesia. Elektros srovei tai stiprėjant, tai silpnėjant, plokštelė tai prisijartina prie elektromagneto, tai nutolsta. Iš to susidaro plokštelės virpėjimai. Tų virpėjimų dažnumas siekia, kartais, iki keletos tūkstančių kartų per sekundę. Kad elektros virpėjimai būtų stipresni, jie leidžiami per transformatorių. Priimtuve esanti geležies plokštelė - d a f r a g m a - virpėdama išjudina oro molekules, kurių judėjimas jau veikia žmogaus ausį. Plokštelė virpant, žmogus girdi tuos pačius garsus, kurie sukuriami kitame telefono linijos gale. (Pabaiga).

«SVIESOS» SKAITYTOJU ŽINIAI

Sniais metais «Sviesos» prenumerata nenariams Brazilijoje, Argentinoje 12 mlir. Bendruomenės nariams metams - 8 mlir. Lietuven, Svarės Amerikon, ir į kitas valstybes metams prenumerata 24 mlir. Užsakinieji savo gimtinėms Lietuvoje, ar Amerikoje, prašomi atnaujinti prenumeratas, nes kitaip laikraštis nebus siuntinėjamas. Reikalingi «Sviesos» platintojai Bom Retiro, Caninde, Casa Verde rajonuose. Su pasiūlymais kreiptis į «Sviesos» administraciją. «Sviesos» Administracija.

Galima įsirašyti B.L.O. Centran siose vietose:

- laikinoje patalpoje nuo 5 iki 7 val. kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. Rua da Mooca, 309;
 - MOKOJ: pas valdybos reikalų vedėją J. Juodgudį - r. Padre Raposo 156;
 - BOM RETIRO: Pas valdybos sekretorių A. Varžą, R. Prates, 494; ir pas Jona Butauską - rua Italianos 696.
 - CANINDÉ: Pas valdybos II izdirninką J. Skorupskį, R. Canindé, 485;
 - PARY: Pas valdybos vice-pirmininką P. Moncevičių, R. Cazemiro de Abreu, 12;
 - V. ZELINA ir V. BELLA: pas valdybos pirmininką kun. P. Ražaišką, Rua 7 nr. 58;
 - VILLA ANASTACIO: pas M. Kirilauską, rua Cayapos, 13.
- Isirašęs asmuo Centran turi reikalauti įsirašymo kvitą su Centro antpaudu. Isirašyti galima tik pas ankščiau išvardintus asmenis. Kas rašinėja narius ir neįsuduoda kvitų, tie nėra įgalioti tam darbu. B. L. O. C. Valdyba.

PUTINAS.

Tėvų šalis

Už jurių marių, už mėlynųjų Už kalnų, slėnių, miškų juodųjų Pro nykią tamsą ir rūstų vėją, Kur balto sniego busuynas sėja, - Kaip šviesų šiltą gegužio rytą, Rausvais alyvų žiedais kaišytą, Mintim lakiąja, jausmu gyvuojų, Tave svajoju, tuve dainuoju, Tolima, brangi tėvų šalie.

Skaudžiai be vilties, kurčiai be aido Mus piktos vėtros verpetuos svaido. Pailso jėgos, aptemo mintys, Ir emė brolis brolio bangintis. Tik tu brangioji visiem vienodai, Tą patį vaizdą iš tolo radai: Pro kraujo puotą, liepsna gaustuota, Ziedais spygliuotais apvainikuota, Spindi ankštybėj tėvų šalie.

Spindėk, brangioji, skausmų auginta. Jau leiktas rytas pro dūmus švinta. Ir mes klajūnai su ryto giesme, Svetur sukeltus skausmus išliesime. Ir grįšim, grįšim silpni išbalę Bučinosim žemę, gajvinsim galią. Tik kolei staugia audringi vėjai, Spindėk aukštybėj, kaip man spindėjai, Tolima brangi tėvų šalie!

SVARBUS PRANESIMAS

Dr. Paulo Licciardi, Gydytojas - operatorius S-ta Casa, moterų ligų, sifilio, veneros, skilyto, kepenų ir kt. ligų specialistas, moderniškas gydymas be operacijos, - praneša savo klijantams visų miesto rajonų, kad įsteigė naują Konsultorių Praça da Sé 14, antras aukštas, salės: 12 ir 12-A. Čia bus priimami ligoniai kiekvieną dieną nuo 14 iki 16 val., o nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. ligoniai priimami namų konsultorių RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro.)

Parduodamas kampinis sklypas ant

Alto da Mooca prie pat Rua da Mooca ir prie aikštės. Tik dėl gero biznio. Geras susisiektimas su autobus linija Villa Birtioica. Ir neroli nuo bondės. Sklypas parduodamas dėl skubaus išvą žiavimo ir geromis sąlygomis. Galima kreiptis kiekvieną dieną Rua da Mooca 309 išskyrus sekmadienius, ir Rua Canindé 539.

DIDELĖ NAUJIENA

Jau išėjo iš spaudos Brazilijos Lietuvių Kalendorius 1938 metams, vjo ointėle Brazilijoje laida Aleksandro Baoblio. Dar tokio kalendoriaus Brazilijos lietuviai neturėjo: didelis, gražus įdomus ir pigus. Kalendoriuje yra labai naudingų straipsnių ir informacijų. Daug rašoma apie veneros ligas, kaip joms užsikrečiama, ir kaip nuo jų reikia apsisaugoti. Kiekvienas lietuvis turi įsigyti šią kalendorių, nes jis ne tik naudingas, bet ir labai pigus, tik 2800, provincijoje su persiuntimu 28700. Kalendorius raunamas Luz stotyje ir pas atskirus platintojus, o taip pat «Aido» redakcijoje ir pas Biliona rua Canindé, 539. Išskirus Luz stotį, kitose laikraščių parduotuvose kioskose kalendorius ne parduodamas. Provincijoje lietuviai norėdami įsirašyti kalendorių, siūnčia pinigų ALEKSANDRAS BUMBIS, AVENIDA DO ESTADO, 12, (antiga rua Tibirica), São Paulo.

Pirkite Radijo

Parduodame naujausių tipų ir geriausių firmų, kaip «Cassique», «Belmont», «Zenit», «Philips» ir kitų ilgam išsimokėjimui. Kadangi daugeli pirkdami radjus, nuperka senus, o sumoka pinigus kaip už naują, tad kad nepaklūti ant tokių parduotėjų, visuomet kreipkitės pas savo tautietį J. Juodgudį, Rua Padre Raposo Nr. 156, kuris duoda išmėginimui kelioms dienomis. Išmėginę, tada įvertinkite prekę.

Burtininkas

(Tąsa iš trečio puslapio.)
Jis pamatė, kad gal tai karaliaus budelis atėjo į nugalabinti, bet atsiminė, kad prasliuko tik vienas, ir lengviau atsijudus:
- Ačiū Dievi, dar tik vienas, o dar dar liko;
Jis norėjo pasakyti, kad prasliuko tik vienas vakaras, o dar liko jam gyventi du vakarai. Bet karaliaus tarnas pamatė, kad jis pasakė, kad atėjęs vienas nuikaltėlis, o dar du liko su ju. Jis balsiai nusigandęs nubėgo pas du kitu ir sako.
- Vai, šis visa žino. Kaitik atėjau ir todėl ejuau taip tyliai, jog jis net ir išgirdi negalėjo. - Šis žynys ir sako: vienas jau atėjo, dar du liko...
Kiti du nenorėjo jam patikėti ir todėl nutarė kitą vakarą, kai visi suguls, nuoti ir paklausti, ką pasakys tasai uždarytas žynys.
Kai tik atėjo antras vakaras, nubėgo pirmasis su kitu.
Kai tik jie patyloimis priėjo prie durų, mūsų žmogelis vėl nusigando ir pamatė, kad atėjo karaliaus budeliai jį nužudyti, bet atsiminė, kad dar tik

du vakarai prasliuko, todėl atsijudęs sako:
- Ačiū Dievi, jau du, o liko tik vienas;
Nusidėjėliai, išgirdę šiuos žodžius, nusigando ir nubėgė pasišaukė trečią ir sako:
- Tikrai šis žynys viską žino. Vos tik priėjo prie durų, jis ir sako: jau du atėjo, liko dar vienas. Kas mums daryti dabar?
Tareši tarėsi ir nutarė eiti pas žynų ir viską jam pasakyti. Gal jis pasi-gailės jų ir nezudys.
Kaip sumanė, taip ir padarė. Iš klausė jų mūsų žmogelis ir tarė:
- Gerai, kad pasisakote. O jau aš norėjau apie jus pranešti karaliui, tik laukiau nustatyto laiko.
- Kas mums dabar daryti? - klausia jie. - Kai sužinos karalius jis palieps mums nukirsti galvas.
- Karalius nieko nesužinos, jei manęs paklausysite. Man jūsų gaila, nes aš turiu kaip tik jūsų metų sūnus, ir todėl aš noriu jus gelbėti.
- Klausysime ir darysim visa, ką paliepsi, tik gelbėk mus, sušuko visi trys.
(B. d.)

Arabų Juokas

Ėjo sau keliu žmogelis, giliai susimastęs, o paskui save tempė už apinasrio asilą. Pastebėjo jį du vagys, ir žmogų selinti. - Aš pavogsiu tam žmogui asilą, - sako vienas. - Kažin... - abejoja kitas. - Eikš pamatyti. Ir nuėjo. Vagys atsargiai prisiliko prie asilo, vienas nuėmė jam nuo galvos apinasrį.
- Imk jį, - sušnibždėjo bendrininkui, ir akimies mirkeltėjo link krūmų. Paskui užsidėjo sau ant galvos apinasrį ir katniečio traukiamas nužygiavo keliu. Po kiek laiko vagys stabtelėjo. Žmogelis traukia, o gyvulys nė iš vietos.
- Hou... u! - suriko geradėjas. Atsisuko ir nutirpo iš siaubo.
- O kas tu toks... - išmikiėjojo vargšas. - Aš esu tavo asilas, liūdnal atsakė vagis. O mano gyvenimo istorija tokia. Turiu seną maldingą motiną. Vieną kartą atėjau pas ją girtas. «Mano sūnau - atgailok ir pasitaisyk». Aš tuomet supykau ir sumušiau ją, o Allah'as užsirusinęs pavertė mane asilu. Taip patekau į jūsų rankas. Dabar, kaip matote, mptina man dovanuoja. Allah'as pasigailėjo ir vėl at

vertė žmogum.
- Dangau aukščiausias! - sušuko apstulbęs žmogelis. - Dovanok brolau, atleisk, kad tave taip blogai laikiau, menkai maitinau. Ir gražniau jam garbingas ūkininkas laisvę. Vagis, žinoma, ilgai negaišo, o žmogus patėjo namo vos gyvas iš išgascio.
- Kas tau pasidarė, - klausia jo žmona, - ir kur tu padėjai mūsų asilą. - Ak koks atsikimas, tuojau tau papasakosiu. Ir papasakojo viską nuo pradžios ligi galui. - Mes nelaimingai, - dėjavo žmona - laikem žmogų asilo vietoj. Eik dabar turgun ir pirk kitą asilą, kad galėtume dirbti savo darba. Geradėjas nutėjo turgun. Staiga tarp kitų asilų jis pamatė atvestą parduoti ir savąj. Skubiai priėjo prie jo, pasilenkė prie ausies ir rimtai pasakė: - Nedorėli, tu vėl buvai girtas ir mušėi savo motiną. Eik sau, niekada tavęs nepirksiu, ir daugiau tavimi nerupinsiu. Gyvuliukas linksmai sukirpo ausimis, o katnietis nuėjo derėti kitų gyvulį.
S - sis Jonas.
Tamsta žinai, ko kiti nežino. Pasakyk ir jiems: «Sviesa» - rimčiausias lietuvių laikraštis!

LIETUVIAI! Vísí kái vienas skaitykite „SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesą“ yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir tarėjas.

„Sviesą“ gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Sviesą“ lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsirėškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoje: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
P a s t a b a: Iš provincijos pintgus siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCIVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephi-
genia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9
val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir
psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERI-
NIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydimas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA

MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir
pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

MOTERU LIGU SPECIALISTAS. Moderniškas gydymas SKI VIO,
KEPENU, BE OPERACIJOS. Syfilis, REUMATIZMAS, venerinės
ligos ir GONORĖJA — VYRU IR MOTERU — gydymo procesas
pagal naujausią amerikonišką būdą. BENDRA CHIRURGIJA
KONSULTORIJA: Praça da Sé, 14 — 2 aukš. salė 12 ir 12-A.
Tel. 2-5080 nuo 14 iki 16 val. REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA:

RUA SILVA PINTO, 44 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIĖMMAS nuo
11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val.

PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu —
(DIENA ir NAKTI)

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas ir sąžiningas ir
pigus. Vyksta į namus foto-
grafijų reikalais. Daro iš foto-
grafijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Jūs skaitote „Sviesą“? — Gera!

Prenumeratą sumokėjote? — Gera!

Paraginat pažįstamus ją prenumeruoties?

Ne? — O, čia tai negerai! Dar šiandien

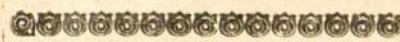
nuneškite jiems savąj numerį su-

sipažinti ir paraginkite, kad užsipre-

numeruotų. Jei bus reikalo, patys pa-

pėkite jiems tai atlikti. Padarysite

kultūringą darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti,
dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa
Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos pri-
einamos visiems. Atsilankykite — įsi-
tikinsit. Kreiptis galima kasdien bet
kurio laiku.

J. STANKŪNAS.

„Sviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant
kampo.

3. Bom Retire — p. Bauzies krau-
tuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua
Carmo Cintra] ir José Paulino vaisti-
nėj [Rua José Paulino, 109].

4. P. Kirilausko krautuvėj — Vil-
la Anastacia.

5. P. Menkaičio krautuvėj — S.
Anna.

6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius vi-
suose miesto rajonuose, taip pat

IR — Rua Cuoto de Magaleas ir
kampas Rua José Paulino.

* * *

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“

GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO

DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA.

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų
galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais
nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais
nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį
moka po 500 reisų, nenariai kas mė-
nuo po 1 milreisą ir 5 milr.
užstato. Surinkti pinigai skiriama kny-
gų aptaisymui ir naujų knygų pirkimui

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų
ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 audar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

(Tąsa iš 1 ro puslapio.)

bury moko lietuviškai apie 1000 vaikų.

— Kokia juridinė privačių mokyklų būklė?

— Valdžia jas pripažįsta, tikrina mokslo pažangą, tik išlaikyti tai neprišteda Amerikos katalikai moka dvejus mokesčius: valdiškom mokyklom, kurių jų vaikai nelanko, ir privačiom. Vyskupai kelia balsą prieš tokią neteisybę. Mokslo atžvilgiu katalikų mokyklos stovi aukščiau valdiškų.

— Ar daug kaštuoja mokykla parapijai?

— Mokyklai ir bažnyčiai sė išleidžiū 25.000 dolerių metams. Kunigas Paškauskas 12.000 dolerių — jo parapija mažesnė.

— Tai 500 kontų mūsų pinigais. Sakykite, iš kur tiek pinigų imate?

— Žmonės suaukvoja. Metinis kataliko mokeskis — 10 dolerių (200 milreisų). Sekmadienį rinkliava duoda apie 200 dolerių. Paskui parenginiai, palikiniai ir t. t. Reikia verstis visais.

— Jūsų katalikai?

— Pirmoj vietoj visam pasauly. Materializme ir bizny žmonės nerado laimės. Dvasios ramybės vėl grįžta ieškoti prie altoriaus. Sekmadieniais kupinos bažnyčios žmonių. Nepaprastai daug einančių Sakramentų. Katalikiybe Amerikoje klestėti klesti. Kunigai naudojami daugybę privilegijų. Taip pat ir seserys vienuolės.

— Santykiai su Lietuva?

— Mes džiaugiamės savo Tėvynės laisve, prie kurios esame kovę mės prisidėję savo aukomis. Džiaugiamės ir jos pažanga. Tačiau mes liūstame dėl skriaudų, kurias turi pakelti savo krašte mūsų broliai lietuviai katalikai. Labai blogo įspūdžio Amerikos lietuviams paliko Teologijos — Filosofijos fakulteto reforma. Taip pat varžomas katalikų akeljos, nenormalūs santykiai Bažnyčios ir Valsybės. Lietuvių gyvenimą Amerikos lietuvių dauguma žiūri gerų patriotų ir gerų katalikų akimis. Ir pagal tai tą gyvenimą vertina.

— Kada manote aplieisti São Paulo?

— Ateinantį pirmadienį. Per Santos vyksim į Montevideo, Buenos Alres paskui į Čili ir Pacifiką pro Panamos kanalą į New-Yorką.

Užtrukęs pora valandų, Jūsų bendradarbis padėkojo Garbingiems Svečiams už pasikalbėjimą, ir atsiveikino. Nuo durų dar ilgai šypsojosi malonusis Prelatas, linkėdamas mūsų vargo spaudai klestėti ir žadinti Dievą ir Tėvynės meilę.

Good by!

Neleistinas akiplėsiškumas

Vyno šventės Jundiahy proga labai gražiai pasirodė Bendruomenės choras ir plačiai pagarsino lietuvių vardą. Mes džiaugiamės ir chorui dekojame. Tačiau dabartinis «Lietuvio» redaktorius Bakšys iš to sumanė pasidaryti sau reklama. — Nepavydime jam girtis svetimais nuopelnais, jei savų neturi; vis dėlto pro vieną faktą negalime praeiti tylomis.

Grįžęs iš Jundiahy, pereitos savaitės «Lietuvyje» prieš tekstą stačiom raidėm parašė portugališkai sveikinimą Jundiahy miesto profektui ir šventel rengti komisijai lietuvių jaunimo vardu. Pirmiausia, programos dalyviai šiai pareigai Bakšį neįgaliojo, nes jie girdėjo, kaip scenoje jis dviejų žodžių be moterėlių pagalbos nesugraibstė pa-

sakyti. «Maža vietos» virto kažin koku «pi pi pi loucar» (gal loucura?). Choristam teko tik nurūsti dėl šitokios rekomendacijos. Tačiau, dar labiau parado iš gėdos kiekvienas, perskaitęs minėtą sveikinimą. Tokiais ne mokšom lietuviai paversti, kad ner kur deti akių. Pilna kalbos ir gramatikos klaidų! Ima baimė, kad tie, kuriems tas sveikimas skirtas, gali nesuprasti, kuria kalba Bakšys juos sveikina. Štai: a juventude... turi būti: a juventude; a municipio... : o municipio; saudam ... : sauda; comição ... tokio žodžio portugalų kalboj visai nėra. Tai «Lietuvio» naujadaras. Jei jis turi reikšti «Komisija», tai reikėjo rašyti: Comissião.

Keturi žodžiai — 5 klaidos! Pirmam puslapy akį rėžiančiu šriftu! Kiek inspektorius parašo savo mokiniai už tokį diktantą? O juk «išlaikė» portugalų egzaminą...

Tai taip už DULR-o pinigų «garsinamas» mūsų vardas Bandeirantės nemokė. Viskas daroma savo nosies reklamai. Tiesiog baisu pamanyti, kad tą numerį jie nustantė Jundiahy prefektui.

Bendruomenės choras šitokio «sveikinimo» išsizada. Norėdamas atlikti mandagumo pareigą, jis apsieis be tų žmonių pataravimo, kurie parodė labai didelės arogancijos šventės dalyvių ir dar didesnės — krašto kalbos atžvilgiu.

Zodis žodin išvertus, bus taip:

NAUDOKITĖS PROGA!

VILLA LUCIA

(Baito Villa Prudente) tarp Villa Zelinos ir Villa Bellos jau pradėdamas pardavimas žemės sklypų ILGAM ISSIMOKEJIMUI, be palūkanų. Suteikiama MEDZIAGOS IR STATYBAI. Raštinė vietoje.

«Jie sveikina lietuviškas jonas Jundiahy miestės savivaldybę ir komisiją...»

— Gražiau nė žydai nemoka sudaryti šventimos kalbos.

Pamaldos

Villa Anastazijos lietuviams pamaldų nebus šį sekmadienį bet ateinančią, 13 d. vasario.

Šį sekmadienį Vasario 6 diena

Šv. Mišios bus:

Šv. Antano do Pary bažnyčioj lietuviams suma 11 val.

Villa Zelinoj, šv. Juozapo bažnyčioj šv. Mišios bus 8 val. ryto. (mokyklų mokiniams).

9 val. ir pusiau vienuoliktą valandą (pusvalandžiū ankščiau) kaip įsnis sekmadjeniais.

Sumą laikys gerb. svečias kun. klebonas Paškauskas, o pamokslą pasakys prelatas Krušas.

Tuo po pamaldų Villa Bellos salėj, esančioj prie kelio į São Caetaną (arti vėjstinės) Gerb. mūsų svečiai amerikiečiai LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRUOMENES SUSIRINKIME papasakos apie Sjaures Amerikos lietuvių gyvenimą. Taip pat dainuos ir Bendruomenės choras.

— PRELATAS Krušas ir kun. klebonas Paškauskas iš São Paulo išvažiuoja Argentinon vasario m. 7 d.

Ar visi zinote, kad siandien, 5 Vasario, vyksta grandiozinis Brazilijos Lietuvių Organizacijų CENTRO Vakaras -- Minėjimas

Tai pirmas dar toks bendras Lietuvių Kolonijos parengimas

20-ties metu Lietuvos

Nepriklausomybei minėti.

PROGRAMA IVAIRI IR LABAI PUIKI:

Prakalbos, Scenos vaizdeliai, Dviejų Chorų dainos J. Stankunui vadovaujant. Sokiai iki pat ryto -- Gros labai geras orkestras

Pradžia 20 val. pabaiga 4 v. Lega Lombarda salėj.

Vaikai iki 14 metų amžiaus galės būti vazarolyje iki 10 val.